

مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، سال ۵، شماره ۱، بهار ۱۳۹۵، شماره پیاپی ۱۳

شاپای الکترونیکی: ۲۳۸۳-۲۴۹۵

شاپای چاپی: ۲۳۲۲-۲۵۱۴

<http://jrpp.um.ac.ir>

بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی: دهستان رشتخوار)

سید امیر محمد علوی زاده^{۱*} - محمود رضا میرلطفی^۲ - میثم بندانی^۳ - علی ایزدی^۴

۱- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه زابل، زابل، ایران

۳- مربی جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه زابل، زابل، ایران

۴- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیای برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه زابل، زابل، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۲/۲۹ صص ۱۶۲-۱۴۹ تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۸/۲۶

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن است. به‌طور کلی قضایی شدن مناقشات در روستا به‌طور بلافضلی با موضوع تحول روستاها از اصلاحات ارضی به بعد پیوند دارد. بنابراین، انتظار می‌رود بخش عمده‌ای از این‌گونه تحولات در روستاها موجبات قضایی شدن مناقشات روستاییان را در سطح روستاها به دنبال داشته باشد.

روش: در این مطالعه، روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از حیث روش، توصیفی-تحلیلی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Expert choice، ArcGIS، SPSS استفاده شده است که با استفاده از این نرم‌افزار از دو آزمون t تک نمونه‌ای و کروسکال-والیس استفاده شده است. داده‌ها براساس مطالعات میدانی و با روش نمونه‌گیری کوکران، از سطح ۳۵۰ خانوار نمونه ناحیه، جمع‌آوری شده‌اند.

یافته‌ها: یافته‌های به دست آمده حاکی از آن است که در آزمون t تک نمونه‌ای، تفاوت معناداری بین ابعاد در نظر گرفته شده (اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، کالبدی-فیزیکی) وجود دارد ($p < 0/5$)؛ ولی در آزمون کروسکال-والیس این تفاوت در بعد کالبدی-فیزیکی قابل مشاهده نیست ($p > 0/5$).

محدودیت‌ها/راهبردها: نداشتن دسترسی به اطلاعات آماری به هنگام مراجعه به مراجع قضایی و همچنین، پرکردن پرسش‌نامه بسته به موضوع در سطح روستاها از چالش‌های پژوهش حاضر است.

راهکارهای عملی: با توجه به یافته‌های تحقیق، راهکارهایی شامل بالابردن سطح آگاهی‌های مردم نسبت به وظایف شورای حل اختلاف و همچنین نظارت بر عملکرد شورای حل اختلاف پیشنهاد شده است.

اصالت و ارزش: پژوهش حاضر از این نظر اهمیت دارد که با بیان دلایل عوامل مؤثر بر قضایی شدن مناقشات روستاییان می‌توان گام مهمی در راستای قضایی شدن مناقشات روستاییان با توجه به روند تغییر و تحولات نظام روستایی برداشت.

کلیدواژه‌ها: قضایی شدن مناقشات، تحولات اجتماعی، مناقشه، دهستان رشتخوار

ارجاع: علوی زاده، س. ا. م.، میرلطفی، م. ر.، بندانی، م. و ایزدی، ع. (۱۳۹۴). بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل

مؤثر بر آن (مطالعه موردی: دهستان رشتخوار). مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، ۵(۱)، ۱۴۹-۱۶۲.

<http://jrpp.um.ac.ir/index.php/RRP/article/view/46883>

۱. مقدمه

۱.۱. طرح مسأله

انسان موجودی اجتماعی است و همواره ناگزیر بوده است که در میان سایر هم‌نوعان به حیات خود ادامه دهد. این روابط اجتماعی و زندگی افراد بشری در کنار هم، در عین حال که عامل رشد و پیشرفت انسان بوده است، باعث شده است که بین منافع و حقوق آن‌ها تعارض و تزاخم به وجود آید و همین امر به ایجاد دعوا و اختلاف بین افراد بشر منجر شده است (افتخاری، پورطاهری و صفری مرکید، ۱۳۸۹، ص. ۹۴). برای حل این مناقشه‌ها نیز روش‌ها و راه‌حلی‌هایی در هر عصر و زمان متناسب با شرایط و مقتضیات اجتماعی جوامع تغییر و تکامل یافته‌اند. برای مثال، در گذشته نه‌چندان دور، با انقلاب مشروطیت به مرحله دادگستری عمومی، البته تا حدودی رسیده و در نتیجه، نهادهایی برای رسیدگی به اختلافات و دعاوی مردم تأسیس شده است. در کنار تشکیل دادگاه‌های حقوقی، جنایی و غیره به خاطر پاره‌ای از مشکلات پیش روی جامعه، ناگزیر شد راه‌حلی را برای آن بیندیشد در این راستا، قانون‌گذار ایرانی سال ۱۳۱۴ به تصویب قانون کدخدایی اقدام و در آن پیش‌بینی کرد کدخدا مسئول رسیدگی به دعاوی و اختلافاتی بود که بین اهالی روستا به وجود می‌آمد. او سعی می‌کرد نظرات آن‌ها را به هم نزدیک و بینشان صلح برقرار کند (کرزن، ۱۳۸۰، ص. ۵۹۲). در واقع، کدخدا در رق‌و‌تق مناقشه‌های روستاییان دخالت می‌کرد. وظیفه کدخدا بود که بین آن‌ها وساطت کند و آن دو را با هم آشتی دهد (کروسینسکی، ۱۳۶۹، صص. ۱۹۶-۱۹۵). این نوع قضاوت از طریق کدخدانمنشی و بیشتر بدون توسل به زور انجام می‌گرفت. اگر کدخدا فردی منصفی نبود و می‌خواست حق را باطل جلوه دهد، روستاییان معمولاً چاره‌ای جز تسلیم نداشتند، گرچه آن‌ها حق داشتند از دست کدخدای خود به حاکم شکایت کنند، دوری راه و نبود وسایل ارتباطی، ممانعت کدخدا از دسترسی مردم به حاکم و همچنین، اغماض برخی از حکام در رسیدگی به این قبیل امور، بسیاری از رعایا را از تلاش برای احقاق حق خود مأیوس می‌کرد (بختیاری، آبادیان و یوسفی‌فر، ۱۳۹۳، ص. ۵۸-۵۷). اما با گذشت زمان، روستاهای ایران به دلیل برخورداری از دستاوردهای نو و به سبب برخورداری از تسهیلات ارتباطی، در دوره‌ای از تاریخ تحول اجتماعی - فرهنگی خود قرار گرفته‌اند که حرکتی نسبتاً گسترده را از سبک زندگی سنتی خود به سمت زندگی نوین تجربه می‌کنند و دیگر برای حل‌وفصل مناقشه‌های خود از روش ریش‌سفیدی و کدخدانمنشی استفاده نمی‌کنند؛ بلکه با توجه به

تغییرات ایجادشده در نظام روستایی از طریق مراجع قضایی (نیروی انتظامی، شورای حل اختلاف، دادگاه) به حل‌وفصل آن می‌پردازند که این حرکت و تغییر را می‌توان حاصل عوامل عدیده‌ای دانست که از مهم‌ترین آن‌ها امکانات نوین، بالارفتن سطح تحصیلات روستاییان، جای‌گزینی نسلی و در رأس آن‌ها، برخورداری از زیرساخت‌های ارتباطی هستند (رضوان زاده، ۱۳۸۳، ص. ۵). روستاهای دهستان رشتخوار هم از این قاعده مستثنی نیستند. در عین حال، تغییرات بسیاری در ابعاد مختلف زندگی روستاییان به وجود آمده است و این تغییرات را می‌توان در اغلب روستاهای ایران، از جمله روستاهای دهستان رشتخوار مشاهده کرد. بدون شک این تغییرات ناشی از پیامدهای مؤثر اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی، کالبدی-فیزیکی در جامعه روستایی ناشی می‌شود که بر روند تغییرات و توسعه آن تأثیر می‌گذارد. بر این اساس، می‌توان پذیرفت که دهستان‌هایی نظیر رشتخوار، در وهله اول یعنی دوره پهلوی اول به‌طور مستقیم در معرض امواج نوگرایی و تغییر و تحولات قرار نگرفتند. از این رو، تغییرات محسوسی هم در آن‌ها به وقوع نپیوست: ولی دهستان رشتخوار از برنامه‌های نوگرایی دوره پهلوی دوم، به‌ویژه اصلاحات ارضی و درهم شکسته‌شدن نظام ارباب‌رعیتی از بعد اجتماعی - فرهنگی تغییرات زیادی پذیرفت که با وقوع انقلاب در سال ۱۳۵۷ در ایران و تشدید فرآیند دگرگونی‌های اجتماعی این تأثیرات شدت و گسترش بیشتری یافت و دیگر ابعاد را نظیر اقتصادی، کالبدی-فیزیکی دهستان رشتخوار را فرا گرفت. در چنین وضعیتی، مسأله اصلی که در این تحقیق نیز در کانون توجه بوده است، بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن است که بتواند ضمن حل مشکلات موجود، پاسخ‌گوی نیازهای جدید نیز باشد. با این پیش‌زمینه، تحقیق حاضر در پی پاسخ‌گویی به این سؤالات اساسی است که:

۱- عوامل مؤثر بر مناقشات روستاییان کدام‌اند؟

۲- بین عوامل مؤثر بر مناقشات روستاییان کدام یک اهمیت بیشتری دارد؟

۳- چه تفاوتی بین روستاهای مورد مطالعه از نظر عوامل مؤثر بر قضایی شدن مناقشات هست؟

۲.۱. پیشینه نظری تحقیق

با مروری بر پیشینه تحقیق مشخص می‌شود که تا کنون تحقیقات قابل توجهی درباره بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن در کشورمان انجام نشده است و عمده تحقیق‌های انجام‌شده، در حوزه‌های دیگری نقش شوراهای حل اختلاف،

میانجی‌گری آن بوده است که در ادامه به برخی از موارد مرتبط اشاره می‌شود (جدول ۱).

جدول ۱- مطالعات صورت گرفته در راستای تحقیق

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

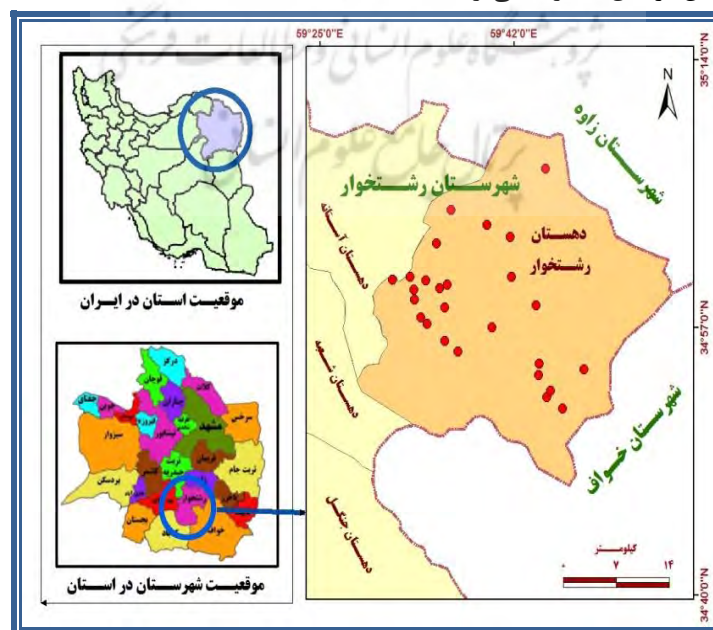
عنوان	نویسندگان	سال	نتیجه
دادرسی روستایی در ایران (خانه‌های انصاف) و بررسی تطبیقی با دادرسی روستایی در هند (پنجایات‌های عدالت)	فرشید افشار	۸۴۱۱	نخست خانه‌های انصاف، نحوه شکل‌گیری و قوانین مربوط به آن‌ها مورد مطالعه قرار گرفته و سپس، با معرفی نهادهای دادرسی هندوستان، تحلیلی مقایسه‌ای بین دو کشور انجام گرفته است تا نقاط قوت و ضعف دادرسی روستایی کشور مشخص‌تر شود
ارزیابی نقش شوراهای حل اختلاف روستایی در امنیت قضایی روستاییان	افتخاری، پورطاهری، صفری مرکید	۶۷۸۱۱	تفاوت معناداری بین دوره قبل و بعد از شورای حل اختلاف در اغلب گویه‌های مرتبط با امنیت قضایی روستاییان شهرستان مرند مشاهده می‌شود از این رو، می‌توان گفت علی‌رغم برخی کاستی‌ها، شورای حل اختلاف از نهادهای مؤثر در گسترش فرهنگ صلح و سازش در جامعه و شکل‌گیری امنیت قضایی در جامعه روستایی کشور هست
تحلیل جامعه‌شناسانه ذهنیت و تجربیات نسلی در ایران، با تأکید بر شیوه‌های مناقشه و حل آن	سید مهدی اعتمادی فر	۱۶۵۱۱	تجربیات نسلی نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری ذهنیت و شیوه مواجهه افراد با موقعیت‌های مناقشه‌آلود و استراتژی‌های حل آن داشته است و «سل» میانجی در کیفیت مواجهه ایرانیان با مناقشه و شیوه‌های حل آن تأثیر دارد
بررسی شهری شدن روستاها و قضایی شدن مناقشات: مطالعه‌ای در تجربه مناقشه و حل مناقشه در فضای روستایی و شهری	محمدی، خالق پناه، زارع	۸۴۸۱۱	روستاییان بسیاری از خصیصه‌های فرهنگ روستایی و اجتماعی خود را کنار گذاشته‌اند و همچنین قضایی شدن مناقشات و مسائل در روستا در کنار رها کردن شیوه‌های حل مناقشه سنتی و جایگزین که به تازگی در میان بسیاری از کشورها به دنبال ناکارآمدی شیوه‌های قضایی پدید آمده است، از نشانه‌های بازاندیشی در دوگانگی شهر و روستا است
بررسی تحلیل جغرافیایی الگوها و روش‌های حل دعوی در روستاهای منطقه سیستان	غریب فاضل‌نیا، سیفی قره‌بیتاق، پودینه‌پیر	۱۳۶۵۱۱	در نهایت، با یک طرح و برنامه‌ریزی به منظور اعتمادسازی، تمایل بیشتر روستاییان به روش برون دادگاهی انجام شود.

۲. روش‌شناسی تحقیق

۱.۲. قلمرو جغرافیایی تحقیق

موقعیت جغرافیایی بیان‌گر بسیاری از ویژگی‌های روستا از جمله حجم جمعیت، نوع فعالیت‌ها امکان دسترسی به منابع و توان‌های بالقوه برای رشد و توسعه است (سعیدی، ۱۳۷۹، ص. ۴۰). ناحیه مورد مطالعه؛ یعنی دهستان رشتخوار در شهرستان رشتخوار واقع است و ۲۸ آبادی دارد که ۲ آبادی آن در حال حاضر خالی از سکنه

است. مرکز این دهستان، شهر رشتخوار است. براساس سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۰، دهستان رشتخوار ۱۷۰۵۴ نفر جمعیت داشته است که در این دهستان ۲۰ درصد در نقاط شهری و ۸۰ درصد در نقاط روستایی ساکن هستند (استاندارداری خراسان رضوی، ۱۳۹۰). شکل (۳) موقعیت فضایی از استان و شهرستان را به تفکیک دهستان محدود مورد مطالعه نشان می‌دهد.

شکل ۱- نقشه موقعیت دهستان رشتخوار در استان و شهرستان رشتخوار

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

۲.۲. روش تحقیق

پژوهش پیش رو از روش تحقیق توصیفی^۵ تحلیلی برای بررسی پارامترهای مورد بررسی سود جسته و دارای دو بخش عمده جهت انجام بوده است. بخش اول را مطالعات اسنادی، کتابخانه‌ای و استفاده از ابزارهای اینترنتی جهت بررسی مواردی چون ادبیات موضوع، پیشینه تحقیق، مفاهیم و غیره به خود اختصاص داده و بخش دوم در غالب پژوهش‌های میدانی جهت جمع آوری اطلاعات و تدوین و تکمیل پرسش‌نامه انجام شده است. در پرسش‌نامه مورد نظر، سؤالات در دو نوع باز و بسته طرح شده است. روایی پرسش‌نامه تهیه شده از طریق روایی صوری و محتوایی و با تأیید اساتید و کارشناسان متخصص انجام شد و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ با مطالعه مقدماتی در بین ۲۰ نفر از جامعه آماری مورد مطالعه انجام شد، ضریب به دست آمده در این رابطه برای سؤالات مربوط به ابعاد مورد استفاده در تحقیق به شرح ذیل محاسبه شده است:

جدول ۲- ضریب آلفای کرونباخ برای بخش‌های مختلف

پرسش‌نامه

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

نام شاخص	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
اقتصادی	۱۰	۰/۸۹۷
اجتماعی ^۶ فرهنگی	۱۴	۰/۸۵۰
کالبدی ^۷ فیزیکی	۶	۰/۷۰۵

ضریب به دست آمده، قابلیت اعتماد مطلوبی دارد. در مرحله بعد از بین ۲۶ روستای دهستان رشتخوار ۱۳ روستای بالای ۱۰۰ خانوار به عنوان روستای نمونه، انتخاب و در نهایت، با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۵۰ خانوار به عنوان خانوارهای نمونه از بین روستاهای فوق‌الذکر انتخاب شده و پرسش‌نامه‌های تدوین شده از طریق مصاحبه با سرپرستان خانوارهای نمونه تکمیل شد. در نهایت، با استفاده از روش انتساب متناسب تعداد خانوارهای مورد پرسش‌گری در هر روستا مشخص شد که از سرپرست خانوارها پرسش‌گری به عمل آمده است. تعداد نمونه‌های مورد مطالعه از هر روستا مشخص شده است (جدول ۳).

جدول ۳- تعداد خانوار و نمونه‌های انتخاب شده به تفکیک روستا

مأخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰

بخش	دهستان	روستا	تعداد خانوار	تعداد نمونه
بخش مرکزی	رشتخوار	فتح‌آباد	۸۹۷	۴۰
		نوع	۴۵۷	۲۵
		عبس‌آباد	۲۰۵	۲۵
		حسین‌آباد	۱۷۵	۲۵
		براکوه	۲۶۵	۲۵
		مهدی‌آباد	۴۴۱	۳۰
		سعادت‌آباد	۶۲۳	۳۰
		زر غری	۱۸۵	۲۵
		فاروق	۱۸۷	۲۵
		کریم‌آباد	۱۰۵	۲۵
		اکبرآباد	۱۵۴	۲۵
		روح‌الله	۱۰۸	۲۵
		قادرآباد	۱۵۶	۲۵

مطالعات آن، به اصلاحات ارضی مربوط بوده است (روزی بیدگلی، ۱۳۸۲، ص. ۱۷۸). در واقع، نواحی روستایی با چالش اقتصادی، اجتماعی و محیطی روبه‌رو شد؛ ولی آرام‌آرام این چالش‌ها از صحنه خارج شد و چاره‌ای جز نوگرانشدن و سازگاری با هویت جدید نیافت (نقوی، پایدار، محمودی، ۱۳۹۱، ص. ۱۰۷). درباره رابطه بین سنت و نوگرایی، برخی از

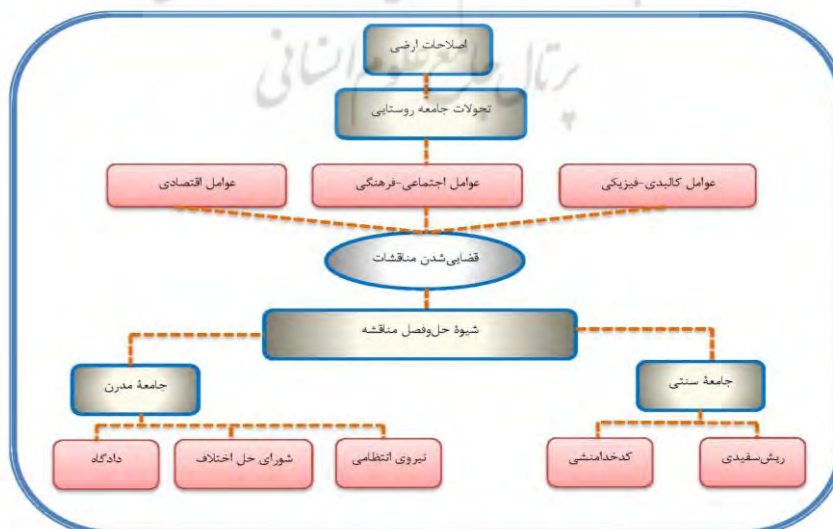
در مرحله بعدی برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری t تک‌نمونه‌ای و کروسکال^۸ و الیس با کمک نرم‌افزارهای Expert choice، SPSS، ArcGIS کمک گرفته شد.

۳. مبانی نظری

تحولات جامعه روستایی ایران، طیفی از تقابل را بین آن‌چه در گذشته بوده و آن‌چه نو (مدرن) است، بازگو می‌کند که محور

اندیشمندان علوم اجتماعی بر این نظرند که در فرآیند استقرار نوگرایی و گذر از جامعه سنتی به جامعه نو، بسیاری از عناصر سنتی ساختار فرهنگی جامعه در هم شکسته می‌شوند (ارمکی و ملکی، ۱۳۸۶، ص. ۹۷) و عناصر و ساختارهای جدیدی جایگزین آن‌ها می‌شود که یکی از ابعاد مهم این تغییر و تحولات اجتماعی- فرهنگی در جامعه، تغییر شیوه‌های سنتی و جدید در شیوه حل و فصل مناقشات روستاییان هست. در تعریف مفهوم مناقشه باید گفت که مناقشه یک فرآیند اجتماعی شایع با ویژگی‌های چندبعدی است که در تمامی نظام‌های اجتماعی، سادگی یا پیچیدگی آن‌ها، وجود دارد؛ به بیانی دیگر، واژه مناقشه معمولاً به وضعیتی اشاره دارد که در آن گروه انسانی معین قومی، زبانی، فرهنگی، مذهبی و اقتصادی با گروه یا گروه‌های دیگر به دلیل ناسازگاری واقعی یا ظاهری اهدافشان، مناقشه‌ای آگاهانه داشته باشد. مناقشه پدیده‌ای جهان‌شمول بوده و دائماً در درون و میان جوامع رخ می‌دهد و لزوماً بدون وقفه و یا دارای شدت یکسانی نیست. بر این اساس، مناقشه یک فرآیند اجتماعی با ویژگی چندبعدی است که در خلا شکل نمی‌گیرد (محمدی، خالق پناه و زارع، ۱۳۹۳، ص. ۹۱). هنگام بحث پیرامون مناقشه و اثرات آن بین افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و اقوام، یک نکته اصلی و اصولی وجود دارد و آن عدم تطابق و ناسازگاری افراد هست. با پیچیده شدن شکل جوامع و شکل-گیری نظام وستفالیایی^۱ مردم، مناقشات اشکال متنوع و دشوارتری به خود گرفته و گسترش موضوعات اختلاف برانگیز در روابط میان مردم، مسأله قضایی شدن مناقشات را به یک

موضوع مهم تبدیل کرده است (واعظی، ۱۳۸۴، ص. ۲۵). اغلب می‌توان تهدیدات، فشارها و اقدامات تلافی‌جویانه مختصر را مهار کرد؛ اما اگر تنش‌ها به قدر کافی شدید و اقدامات موردنظر، فوق‌العاده تهدیدکننده باشد، وضعیتی بحرانی به وجود می‌آید که در آن تصمیم برای کاربرد مراکز قانونی و قضایی برای حل مناقشات ضروری خواهد بود. در خصوص این‌که، موضوع حل و فصل مناقشه یک اصطلاح است یا یک نظریه یا فرآیند، تعابیر مختلفی وجود دارد. در دایره المعارف کلمه، اصطلاح به کار برده شده است، در حالی که میال آن را یک نظریه می‌داند (میال^۲، ۱۹۹۲). در مکاتب روابط بین‌الملل، نظریه حل و فصل مناقشه از جهات مختلف مطرح است. از منظر ذهنی گرایان حل و فصل مناقشه شامل رویکرد ارتباطات کنترل شده و روش حل مسأله، از منظر عینی گرایان شامل رویکرد عقلانی مذاکره و میانجی‌گری و از منظر ساختارگرایان شامل رویکرد عدالت اجتماعی می‌شود به این ترتیب، شاید بتوان حل و فصل مناقشه را یک فرآیند دانست (مشیرزاده، ۱۳۸۳، ص. ۱۱۴). بر این اساس، در تصورات مردم، نوگرایی زمینه تغییر و تحولات چشم‌گیری را در روستاها از اصلاحات ارضی به بعد، به ویژه در زمینه، تغییر در شیوه حل و فصل مناقشه را به وضوح پیش از پیش روشن می‌کند (تراپاگان و تامپسون^۳، ۲۰۰۶، ص. ۲). بر اساس اطلاعات موجود، به نظر می‌رسد که قضایی شدن مناقشات روستاییان امروزه به شیوه سنتی حل و فصل نمی‌شود؛ بلکه با نفوذ نوگرایی در روستاها این شیوه تغییر کرده است (شکل ۱).

شکل ۲- مدل مفهومی پژوهش

مأخذ: یافته‌های پژوهش ۱۳۹۴

جهان اجتماعی را از زاویه افکار مردم، به خصوص هنجارها و ارزش‌ها، مشاهده می‌کند. بهترین توصیف ارزش‌ها باورها و مردم است درباره این که جهان چگونه باید باشد و این‌ها نیز بر کنش‌های مردم تأثیری تعیین‌کننده دارد. مهم‌ترین فرآیند اجتماعی، تبادل معنا، نمادها و اطلاعات است. دوم، با بهره‌گیری هم‌زمان از رهیافت‌های کل‌گرا و فردگرا، به سامان‌دهی کنش‌های فرد می‌پردازد (کرایب، ۱۳۷۸، ص. ۵۲). اینکس و اسمیت، نوگرایی و نوسازی را نوعی فرآیند اجتماعی و روانی می‌دانند که طی آن افراد، نگرش‌ها، ارزش‌ها و عقاید مدرن را کسب می‌کنند. یکی از آن‌ها خصوصیات درونی است که به نظرها، ارزش‌ها و احساسات انسان بازمی‌گردد و دیگری محیطی است که افراد در آن زندگی می‌کنند (روزی بیدگلی، ۱۳۸۲، ص. ۱۷۸). با توجه به نظریه‌های فوق، عناصر نوسازی جامعه روستایی در شکل (۲) بیان شده است.

در پژوهش حاضر برای بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان از نظریه‌های نوسازی و آرای جامعه‌شناسانی هم‌چون پارسونز^۴، اینکس و اسمیت^۵ استفاده شده است. شایان ذکر است، این نظریه‌ها تا حدی به همه ابعاد تغییر و تحولات اجتماعی به‌عنوان یک کلیت اشاره کرده است و نسبت به سایر نظریه‌ها از عینیت بیشتری برخوردارند. فهم ایده پارسونز کم‌وبیش دشوار است و شاید علتش عمیق‌بودن آن نیست؛ بلکه پیچیده‌بودن آن است. پارسونز، در کار اولیه خود، تصمیم می‌گیرد جریان‌های مختلف اندیشه اجتماعی قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم را در چارچوبی فراگیر ترکیب کند. مهم‌ترین ویژگی این ترکیب آن است که نظریه‌های کنش اجتماعی «کل‌گرا» و «فردگرا» را که در میان بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی، به ترتیب با نام دورکیم و وبر^۶ پیوند دارند، در هم می‌آمیزد. می‌توان مضمون اصلی کار پارسونز را چنین بیان کرد: اول آن که او

شکل ۳- عناصر نوسازی جامعه روستایی

مأخذ: ازکیا و رشیدرش، ۱۳۹۱، ص. ۳.

سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر (معادل ۳/۹ درصد) مربوط هست. یافته‌های تحقیق مؤید آن است که از بین شاخص‌های مورد توجه در بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن، شاخص‌های رسانه‌های ارتباطی با میانگین ۱۹، حضور نهادهای دولتی ۹ به ترتیب، بالاترین میانگین در خانوارهای مورد مطالعه را به خود اختصاص داده است (جدول ۴).

۴. یافته‌های تحقیق

براساس پرسش‌نامه‌های تکمیلی، ۷۸/۹ درصد از پاسخ‌گویان پرسش‌نامه‌ها را مردان و ۲۱/۱ درصد آن‌ها را زنان تشکیل می‌دهند و بیشترین فراوانی سنی به گروه سنی ۳۰ تا ۴۵ سال (معادل ۶۵ درصد) مربوط هست. همچنین، بیشترین فراوانی پاسخ‌گویان از نظر سطح تحصیلات به تحصیلات راهنمایی (معادل ۳۶/۳ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به

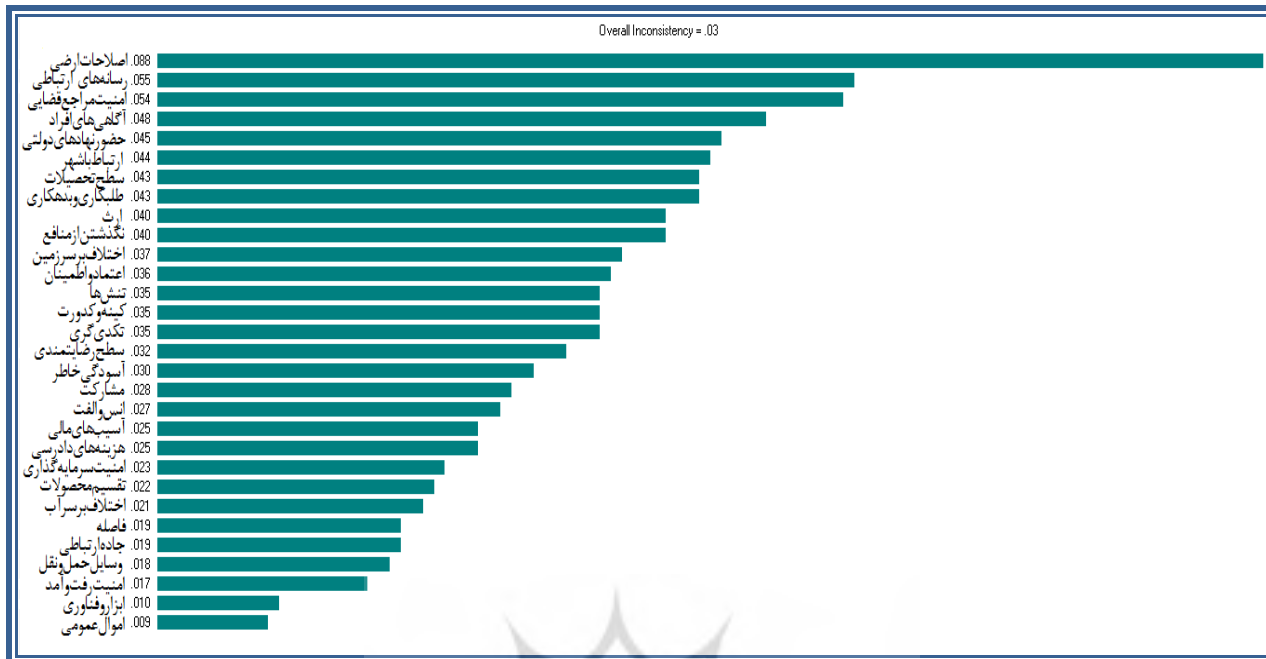
جدول ۴- وضعیت شاخص‌های قابل توجه در قضایی شدن مناقشات روستاییان ناحیه مورد مطالعه

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

انحراف معیار	میانگین	میزان					شاخص‌ها	ردیف
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۱۱۳۱	۳۷۱	۳۳	۲۴	۲۴	۱۵	۴	اختلافات طلبکار بدهکار	۱
۱۱۱	۳۵	۱۴	۴۸	۲۰۷	۸۷	۸۶	تقسیم به سهم محصولات	۲
۱۰۶۸	۲۸۶	۷۳	۲۰	۳۲۷	۳۱۳	۸۷	هزینه‌های دادرسی	۳
۹۶۱	۳۰۵	۶	۲۴	۴۶	۱۷۳	۶۷	آسیب‌های مالی	۴
۱۰۶۴	۳۷۷	۲۵۳	۴۳۳	۱۸۷	۸	۴۷	نگذشتن از منافع خود	۵
۹۴۰	۳۷۸	۲۱۴	۴۷۳	۲۱۳	۸	۲	اصلاحات ارضی	۶
۷۷۲	۴۰۳	۲۴۷	۵۹۳	۱۲	۲۷	۱۳	اختلاف بر سرزمین	۷
۱۰۲۵	۳۰۹	۸	۲۵۳	۴۲۷	۱۶	۸	ارث	۸
۱۱۳۸	۲۹۷	۱۱۷	۲۱۳	۳۱۳	۲۷۳	۹۳	امنیت سرمایه‌گذاری	۹
۹۸۱	۳۹	۲۸	۴۶	۱۷۳	۵۳	۳۴	اختلاف بر سر آب	۱۰
۱۱۳۴	۳۳۴	۱۵۳	۳۴۷	۲۴۳	۱۹۳	۶	سطح تحصيلات	۱۱
۱۱۹۷	۳۴۷	۱۰	۶۲	۷۳	۶۷	۱۴	ارتباط با شهر	۱۲
۷۶۸	۴۹	۳۰	۵۲	۱۵۳	۲	۷	حضور نهادهای دولتی	۱۳
۹۳۸	۳۵۶	۱۴	۴۲	۳۳۳	۷۳	۳۳	اعتماد و اطمینان	۱۴
۸۹۱	۳۷۲	۱۷۳	۴۷۳	۲۷۳	۶	۲	سطح رضایت‌مندی	۱۵
۷۴۵	۴۱۹	۳۵۳	۵۰۷	۱۲	۱۳	۷	رسانه‌های ارتباطی	۱۶
۱۰۱۷	۳۱۶	۶	۳۴	۳۸۷	۱۲۷	۸۷	آگاهی‌های افراد	۱۷
۱۰۷۲	۲۹۳	۷۳	۲۰۷	۴۱۳	۱۹۳	۱۱۳	تنش‌ها	۱۸
۱۰۶۱	۳۰۹	۸	۲۶	۴۳۳	۱۲	۱۰۷	کینه و کدورت	۱۹
۱۰۷۹	۲۹۳	۸۷	۲۰۷	۳۴	۲۸۷	۸	تکدی‌گری و کلاشی‌پیشگی	۲۰
۱۰۵۲	۳۱۹	۸۷	۳۳۳	۳۲۷	۱۸۷	۶۷	آسودگی خاطر	۲۱
۱۰۰۲	۳۳۴	۱۳۳	۲۸	۴۲۷	۱۱۳	۴۷	مشارکت	۲۲
۱۱۸	۳۰۵	۱۱۳	۲۸	۲۵۳	۲۵۳	۱۰	انس و الفت	۲۳
۱۰۷۹	۳۹۵	۳۴	۴۰	۱۶۷	۲۷	۶	امنیت مراجع قضایی	۲۴
۸۲۷	۴۰۳	۳۰	۴۸	۱۶۷	۵۳	۰	وسایل حمل‌ونقل	۲۵
۷۹۲	۳۹۵	۲۵۳	۴۶۷	۲۶	۱۳	۷	جاده‌های ارتباطی	۲۶
۸۹۵	۳۸۱	۲۱۳	۴۸	۲۱۳	۸۷	۷	فاصله	۲۷
۱۱۵۹	۳۱۷	۸۷	۳۸۹	۲۴۲	۱۶۸	۱۱۴	ابزار و فناوری	۲۸
۹۵۶	۳۷۲	۲۱۳	۴۲	۲۵۳	۱۰	۱۳	امنیت رفت‌وآمد	۲۹
۷۶۶	۲۱۷	۳۳	۴۷	۵۳	۷۹۳	۷۳	اموال عمومی	۳۰

از طرفی، نتایج حاصل از مقایسه زوجی شاخص‌های مختلف

مربوط به قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن نشان می‌دهد که شاخص‌های اصلاحات ارضی، رسانه‌های ارتباطی، امنیت مراجع قضایی با ضریب $۰/۰۵۵/۸۸$ ، $۰/۰۵۴$ ، دارای بیشترین درجه اهمیت و اموال عمومی، ابزار و فناوری با ضریب $۰/۰۱۰$ ، $۰/۰۰۹$ کمترین درجه اهمیت را به خود اختصاص داده‌اند (شکل ۴).

شکل ۴- وزن‌های حاصل از مقایسه زوجی شاخص‌های مطرح در تعیین قضایی شدن مناقشات روستاییان

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۴

بنابراین، فرض H_0 ؛ یعنی برابری تأثیر قضایی شدن مناقشات روستاییان در بعد اقتصادی و اجتماعی- فرهنگی در روستاهای محدوده مورد مطالعه رد شده است و فرض مخالف (H_1)؛ یعنی تفاوت تأثیر قضایی شدن مناقشات روستاییان در بعد اقتصادی و اجتماعی^۵ فرهنگی در روستاهای محدوده مورد مطالعه تأیید شده است.

جدول ۶- نتایج آزمون کروسکال- والیس در بعد اقتصادی

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

	میانگین اقتصادی
Chi- Square	۴۲ ۸۹۵
Df	۱۲
Asymp.Sig	۰/۰

جدول ۷- نتایج آزمون کروسکال- والیس در بعد اجتماعی- فرهنگی

فرهنگی

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

	میانگین اجتماعی- فرهنگی
Chi- Square	۳۳ ۴۸۸
Df	۱۲
Asymp.Sig	۰/۱

بعد از اصلاحات ارضی تغییر در جامعه روستایی احساس شد که این تغییرات را می‌توان در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، کالبدی- فیزیکی در اغلب روستاهای ایران مشاهده کرد؛ اما تغییر در ابعاد اجتماعی- فرهنگی از سایر ابعاد بیشتر است. بر این اساس، یافته‌های تحقیق مؤید آن است که بیشترین تأثیر در امر قضایی شدن مناقشات روستاییان، تغییرات در ابعاد اجتماعی است با نفوذ امکاناتی در روستا از قبیل رسانه‌های ارتباطی، حضور نهادهای دولتی، ارتباط فراوان مردم با شهر و عواملی دیگر باعث شده است که مردم برای حل مناقشه‌های خود به روش قدیم عمل نکنند (جدول ۵).

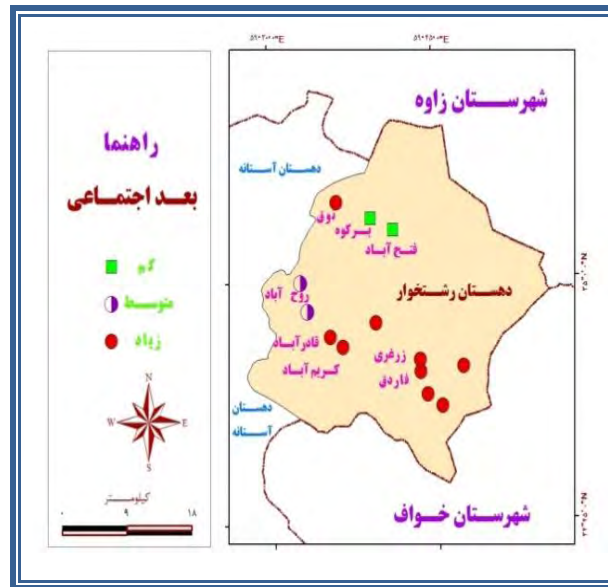
جدول ۵- نتایج آزمون χ^2 استودنت عوامل مؤثر بر قضایی شدن

مناقشات روستاییان دهستان رشتخوار

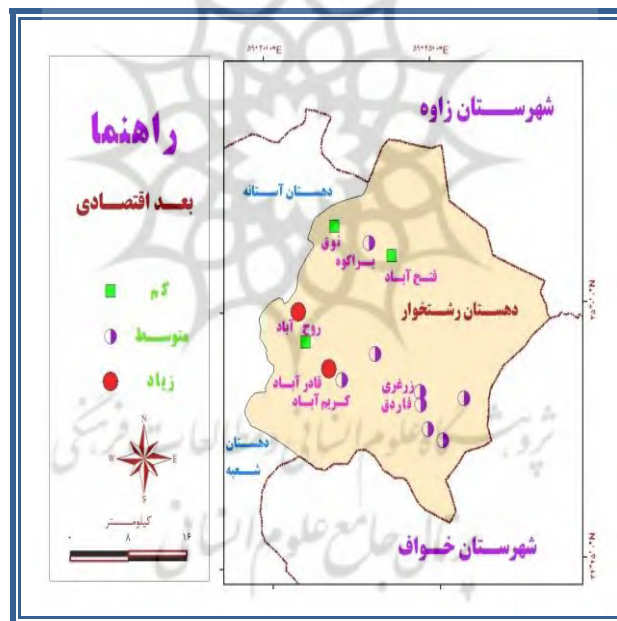
مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

ردیف	شاخص‌ها	مقدار t	Sig(2-tailed)	Std. Deviation
۱	اقتصادی	۱۱ ۰۹۲	۰/۰۰۰	۰ ۴۹۴
۲	اجتماعی- فرهنگی	۱۱ ۱۶۶	۰/۰۰۰	۰ ۵۲۶
۳	کالبدی- فیزیکی	-۷ ۰۵۸	۰/۰۰۰	۳۹۰

نتایج آزمون کروسکال^۶ والیس در بعد اقتصادی و اجتماعی^۷ فرهنگی نشان می‌دهد که تأثیرات قضایی شدن بر مناقشات روستاییان در روستاهای محدوده مورد مطالعه با سطح معنی- داری (sig) که کمتر از ۰/۱ بوده است (جدول ۶ و ۷).

شکل ۶- توزیع فضایی ارتباط بین بعد اجتماعی و قضایی شدن مناقشات روستاییان
 مأخذ: ترسیم نگارندگان، ۱۳۹۴

شکل ۵- توزیع فضایی ارتباط بین بعد اقتصادی و قضایی شدن مناقشات روستاییان
 مأخذ: ترسیم نگارندگان، ۱۳۹۴

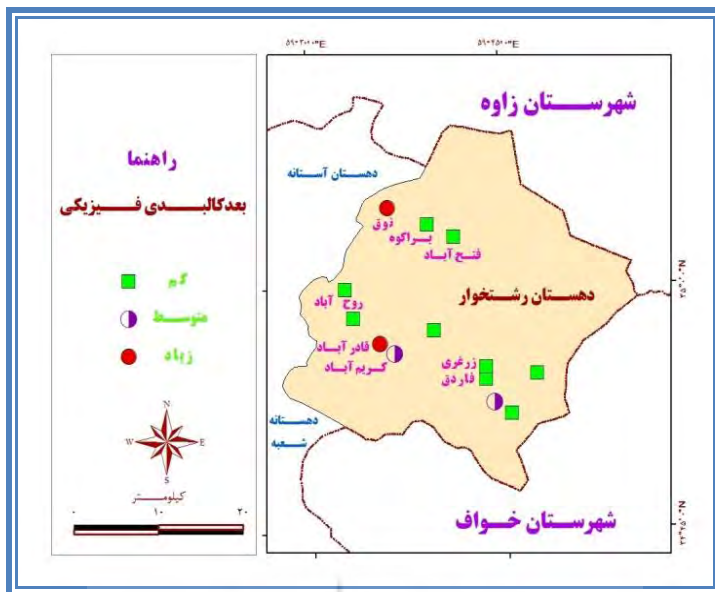
روستاییان در بعد اقتصادی و اجتماعی ° فرهنگی در روستاهای
 محدوده مورد مطالعه رد شده است.

جدول ۸- نتایج آزمون کروسکال-والیس در بعد کالبدی-
 فیزیکی

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

	میانگین کالبدی-فیزیکی
Chi- Square	۱۳۹۷۴
Df	۱۲
Asymp.Sig	۰/۳۰۲

اما نتایج آزمون کروسکال-والیس در بعد کالبدی-فیزیکی
 نشان می‌دهد که تأثیرات قضایی شدن بر مناقشات روستاییان
 در روستاهای محدوده مورد مطالعه دارای سطح معنی‌داری
 نبوده است و سطح معنی‌داری (sig) آن بیشتر از ۰/۰۱ بوده
 است (جدول ۸). بنابراین، فرض H_0 ؛ یعنی برابری تأثیر
 قضایی شدن مناقشات روستاییان در بعد اقتصادی و اجتماعی-
 فرهنگی در روستاهای محدوده مورد مطالعه تأیید شده است و
 فرض مخالف (H_1)؛ یعنی تفاوت تأثیر قضایی شدن مناقشات

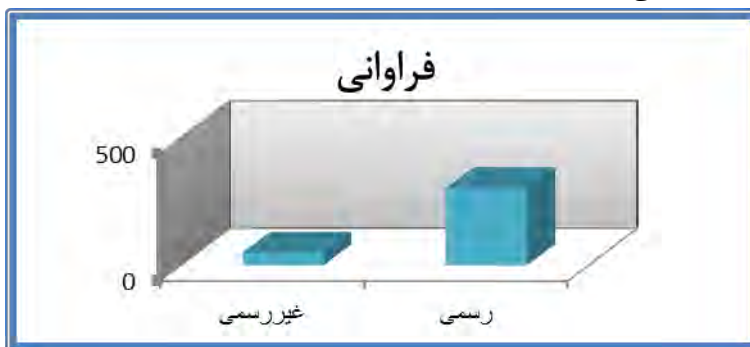
شکل ۷- توزیع فضایی ارتباط بین بعد کالبدی- فیزیکی و قضایی شدن مناقشات روستاییان

مأخذ: ترسیم‌نگارندگان، ۱۳۹۴

۵. بحث و نتیجه‌گیری

نوشتاری که از نظر گذشت، تقریری بود بر مدرن شدن (تک‌بعدی، ظاهری و بی‌قواره) روستایی که در حال حاضر در روستاهای این دهستان رسوخ کرده است. در این راستا، قضایی شدن مناقشات و شیوه حل‌وفصل آن پس اصلاحات ارضی تغییر کرده است. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی قضایی شدن مناقشات روستاییان و عوامل مؤثر بر آن انجام شده است که در نوع خود در مقایسه با سایر مطالعات مشابه مرتبط با قضایی شدن مناقشه، قابل توجه هست؛ زیرا علی‌رغم وجود پژوهش‌های مشابه در هر یک از حوزه‌های فوق، در این پژوهش، به دو مقوله با هم توجه شده است و به تحولات جامعه روستایی با توجه به قضایی شدن مناقشه و عوامل

مؤثر بر قضایی شدن و شیوه حل‌وفصل مناقشه، در خانوارهای روستایی مورد مطالعه پرداخته شده است. براساس پرسش‌نامه تکمیلی، هنوز افرادی هستند که بخواهند این باشند که مناقشه‌های خود را به صورت غیررسمی (کدخدامنشی) حل‌وفصل کنند؛ ولی تعداد این افراد اندک است و در رده سنی ۴۵ تا ۶۵ قرار گرفته‌اند. در این میان، با ورود امکانات مدرن به روستاها و کم شدن اعتماد افراد به یکدیگر و مواردی از این قبیل باعث شده که نظام ارزشی روستاهای کشور، از جمله روستاهای این دهستان، تغییر کند و حل‌وفصل مناقشات به شیوه غیررسمی (ریش‌سفیدی و کدخدامنشی) جایگاه خود را به مراجع رسمی و قضایی بدهند (شکل ۶).

شکل ۸- قضایی شدن مناقشات به صورت رسمی و غیررسمی در محدوده مورد مطالعه

مأخذ: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

دارند، بسته به شرایطی حاضر نیستند در این نهاد قضایی فعالیت کنند.

- ایجاد انس، الفت و همکاری میان مراجع قضایی (شورای حل اختلاف) برای انجام بهتر امور و رسیدگی به اختلافات مردم در سطح روستا در برخی از روستاهای محدوده مورد مطالعه این صفا و همکاری میان اعضای شورا دیده نمی‌شود.
- بازنگری در حدود صلاحیت شوراهای حل اختلاف، هیچ‌یک از اعضای این نهادها انتصابی و توان علمی و عملی کافی برای حل مسائل برخوردار ندارد.
- اطلاع‌رسانی بیشتر نسبت به وظایف شورای حل اختلاف روستایی. در برخی از روستاها مردم نسبت به وظایف کامل شورای حل اختلاف آگاه نبودند.

یادداشت‌ها

1. Westphalian
2. Miall
3. Traphagan & Thompson
4. Parsons
5. Aynks smith
6. Durkheim & Weber

از تجزیه و تحلیل داده‌های مورد مطالعه می‌توان استنباط کرد که تحولات جامع‌روستایی بعد از اصلاحات ارضی بر وضعیت قضایی شدن مناقشات ساکنان روستاهای دهستان رشتخوار تأثیر چشم‌گیری داشته است. در واقع، نتایج حاصل، هم‌سو با یافته‌های پژوهشی محمدی و همکاران (۱۳۹۳) است که بر شهری‌شدن روستاها و قضایی‌شدن مناقشات روستاهای استان تهران تأکید داشته‌اند. از طرف دیگر، قضایی‌شدن مناقشات در روستاهای متعدد تفاوت داشته است که عواملی همچون حضور نهادهای دولتی، ایجاد تنش‌ها، سطح تحصیلات، آگاهی‌های افراد، مشارکت، ارث، رسانه‌های ارتباطی از مهم‌ترین آن‌ها به شمار می‌روند. به هر حال، جمع‌بندی نتایج حاصل از پرسش‌نامه، توجه به موارد زیر را مشخص می‌کند:

- حضور نهادهایی یا سازمان‌هایی مشاوره‌ای در سطح روستاها تا بتواند خدمات مشاوره‌ای به جوانان روستایی برای از هم پاشیده نشدن زندگی به آن‌ها بدهند.
- تشویق افراد تحصیل کرده در سطح روستا به عضو شدن در اعضای شورای حل اختلاف برای خدمات‌دهی بهتر به مردم در سطح روستا؛ زیرا این افراد با این‌که تحصیلات دانشگاهی

کتاب‌نامه

1. Azad, A., & Maleki, A. (1386/2007). Analyzing traditional and modern values at micro and macro levels. *Journal of Social Sciences Letter*, 30(1), 97-122. [In Persian]
2. Azkia, M., & Rashidrash, A. (1391/2012). Socio-historical analysis of outcomes of modern elements in Kurdish (Rural areas of Mokerian). *Rural Development*, 4(2), 1-24. [In Persian]
3. Afshar, F. (1347/1968). *Rural trial in Iran (House of justice) and a comparative study with rural trial in India*. Unpublished master's thesis, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. [In Persian]
4. Bakhtiari, M., Abadian, H., & Yousofifar, Sh. (1393/2014). The position of headman in rural community in Ghajar era. *History of Iran and Islam Quarterly*, 24(22), 48-71. [In Persian]
5. Cruzon, G. (1380/2001). *Persian and Persian question* (5th ed., Vol. 1, G.V. Mazandarani, Trans.). Tehran: Elmi & Farhangi Press. [In Persian]
6. Etemadifar, M. (1391/2012). Sociological analysis of generational subjectivity and experiences in Iran with an emphasis on the conflict and its resolution practices. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 1(3), 136-160.
7. Fazelnia, G., Seify Ghare Yatagh, D., & Pudineh Babr, R. (1393/2014). Reviewing geographical analysis of patterns and methods for dispute resolution in villages of Sistan. *Journal of Police Sciences*, 6(1), 121-150. [In Persian]
8. Governorship of Khorasan Razavi. (1390/2011). *Current divisions of Roshtkhar District*. Mashhad: Governorship of Khorasan Razavi. [In Persian]
9. Krusinski, T. (1369/1990). *Ten itineraries* (M. Amiri, Trans.). Tehran: Vahid Press. [In Persian]
10. Kripe, Y. (1387/2009). *Modern social theory from Parsons to Habermas* (1st ed., A. Mokhber, Trans.). Tehran: Agah Press. [In Persian]
11. Moshirzadeh, H. (1383/2004). Constructivism as a meta-theory in international relation. *Journal of Law and Political Science*, 65, 114-143. [In Persian]

12. Mohamadi, J., Khalegh Panah, K., & Zare, M. (1393/2014). *The urbanization of rural areas and judicialization of disputes: a case study on the experience and dispute resolution in urban-rural spaces. Rural Development, 5(2), 76-102.*
13. Miall, H. (1992). *The peace makers, peaceful settlement of disputes since 1945.* London: Macmillan Press.
14. Naghavi, M., Paydar, A., & Mahmoudi, S. (1391/2012). The role of modernity (of modernization) The cultural changes in rural areas using similarity to ideal solution (TOPSIS) sample. *Quarterly Modarres Human Science (Spatial Planning), 1(79), 105-127.* [In Persian]
15. Rezvanzadeh, N. (1383/2004). *Reviewing the effect of communication on willingness to change life style in the rural community* (Unpublished doctoral dissertation). Allameh Tabtabaee University, Tehran, Iran. [In Persian]
16. Roozy Bigdeli, Z. (1382/2003). Modernization of women active in cultural realm. *Women Study, 7(3), 177-198.* [In Persian]
17. Roknoddin Eftekhari, A., Pourtaheri, M., & Safari Markeed, A. (2011). Evaluating the effect of rural dispute settlement councils on the judicial security of the inhabitants (Case study: rural of Marand County). *Quarterly Journal of Social Sciences, 6(2), 93-118.* [In Persian]
18. Saeedi, A. (1387/2008). *Encyclopedia of urban and rural management (Globalization and village).* Tehran: Organization of Iran Councils and Municipalities. [In Persian]
19. Traphagan, W., & Christopher S.T. (2006). *The practice of tradition and modernity: Contemporary Japan.* USA: State University New York Press.
20. Vaezi, M. (1384/2005). Mediation in international disputes, law and politics encyclopedia. *Faculty of Law and Political Science Quarterly, 1(2), 15-40.* [In Persian]

Reviewing the Judicialization of Disputes among Villagers and Factors Affecting It (Case Study: Roshtkhar Dehestan)

Seyyed Amir Mohamad Alavizadeh^{1*}- Mahmoud Reza Mirlotfi²- Meisam Bandani³- Ali Izadi⁴

1- Assistant Prof, in Geography & Rural Planning, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran.

2- Associate Prof, in Geography & Rural Planning, Zabol University, Zabol, Iran.

3- Educator, in Geography & Rural Planning, Zabol University, Zabol, Iran.

4- MSc. Student, in Geography & Rural Planning, Zabol University, Zabol, Iran.

Received: 18 May 2015

Accepted: 21 November 2015

Extended Abstract

1. INTRODUCTION

Humans are social beings; therefore, they have always been forced to live beside their fellow men. Although social life and relations have led to growth and progress, they sometimes create disturbance leading to the creation of conflicts over their interests and rights, which has resulted in fights and disagreements between them. To solve these disputes, in every era, many methods and solutions have been proposed based on the conditions and requirements of communities. Meanwhile, there have been many changes in different dimensions of villagers life, which are noticeable in most villages in Iran including villages of Roshtkhar District. Undoubtedly, these changes stem from the effective socio-cultural, economic, physical changes in rural communities which can affect the trend of change, its expansion and development.

2. THEORETICAL FRAMEWORK

Developments in rural communities in Iran reflect a range of contrasts between past and present, or in other words, tradition and modernity, and the study on these developments is based on land reforms. In fact, rural areas had faced with economic, social, and environmental challenges but these challenges gradually disappeared and soon there were no choices except accepting modernity and being compatible with this new identity. Regarding the relationship between tradition and modernity, some social scientists believe that many traditional elements in cultural structure of societies are broken through the process of modernism deployment and transition from a traditional society to a modern one. In addition, new elements and structures should be replaced with old ones. Changing the traditional practices and introducing new ways for resolving conflicts among villagers are two important aspects of sociocultural changes in a society. In defining the concept of dispute, it should be said that dispute is a common social process with multidimensional

features that has its own simplicity or complexity in all social systems. In other words, the word dispute refers to a situation in which human groups of a specific race, language, culture, religion, and economy have a conscious dispute because of a real or unreal incompatibility. Dispute is a worldwide phenomenon and is always happening inside societies. However, it is not necessarily without interruption or with the same intensity. Therefore, dispute is a social process with multidimensional features.

3. METHODOLOGY

In the present study, a descriptive-analytical methodology was used to investigate the parameters in two main phases. The first phase includes documentary and library studies, and using internet to investigate issues such as review of literature, background, concepts, and etc. In the second phase, some field studies were done to collect data, prepare and complete questionnaires. In the next step, 13 villages out of 26 villages of Roshtkhar District each with more than 100 households were selected as sample villages, and finally, having used Cochran Formula, 350 households were selected as sample households from the aforementioned villages. Then, questionnaires were completed by the head of sample households. Finally, having used Proportional Allocation Method, the number of households under study whose head has undergone the interview in each village was identified. In the next step, to analyze the data, One-Sample T-Test and Kruskal-Wallis test as well as Expert Choice, SPSS, and ARCG softwares were used.

4. DISCUSSION

The results of this study show that among interested indexes in reviewing the judicialization of disputes among villagers and the factors affecting it, social media with the average of 4.19, and the presence of government institutions with the average of 4.9 have the highest averages among the households under study. On the other hand, the factor that has the

*. Corresponding Author: alavipnu@gmail.com

Tel: +98913 121 1905

highest influence in judicialization of disputes among villagers is changing social aspects, which are influenced by facilities like social media, the presence of government institutions, access to cities, and other factors. These factors have made people not resort to traditional practices for resolving their disputes. In addition, One-Sample T-Test showed that there was a meaningful difference (<0.5) between economic, socio-cultural, and physical aspects while this difference was not seen in Kruskal-Wallis Test in the physical aspect.

5. CONCLUSION

This study showed the process of modernization (one-dimensional, superficial, and awkward) which has been penetrated in the villages of Roshtkhar

District. Accordingly, the aim of this study was to review the disputes among villagers and the factors affecting them. According to the supplementary questionnaire, there were a few people, between 45 and 65 years old, who wanted to resolve their disputes informally (mediation). Meanwhile, as modern facilities entered the villages and trust decreased among people, the value system in the villages of Iran including villages in Roshtkhar District has changed and resolving disputes in an informal way (arbitration and mediation) has given its way to resorting to judicial and formal authorities.

Key Words: Judicialization of disputes, dispute, social developments, Roshtkhar Dehestan.

How to cite this article:

Alavizadeh, S. A. M., Mirlotfi, M. R., Bandani, M. & Izadi, A. (2016). Reviewing the judicialization of disputes among villagers and factors affecting it (Case study: Roshtkhar Dehestan). *Journal of Research & Rural Planning*, 5(1), 149-162.

URL <http://jrrp.um.ac.ir/index.php/RRP/article/view/46883>

ISSN: 2322-2514

eISSN: 2383-2495

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی